

Syndikalism och anarkism

Errico Malatesta

April-maj 1925

Förhållandet mellan arbetarrörelsen och de radikala partierna är ett gammalt och slitet tema. Men det är ett som hela tiden är på tapeten och så kommer det att vara så länge det finns, å ena sidan en folkmassa som har otillfredsställda viktiga behov och drivs av en vilja - tidvis passionerad men alltid vag och obestämd - till ett bättre liv, och å andra sidan individer och partier som har en specifik åsikt om framtiden och om medlen för att nå dit, men vars planer och förhoppningar är dömda till att fortsätta vara utopier för evigt utom räckhåll om de inte kan få med sig massan. Och temat blir allt viktigare nu när, efter kriget och efterkrigstidens katastrofer, alla förbereder sig, även om det bara är mentalt, för ett återupptagande av politisk aktivitet när de tyrannier som fortfarande härjar (över Europa) och som nu börjar att spricka slutligen faller. Av denna anledning ska jag försöka att klargöra vad enligt mina åsikter borde vara anarkisternas förhållning till fackföreningarna.

Idag, tror jag, finns det ingen, eller nästan ingen bland oss som skulle förneka användbarheten och behovet av arbetarrörelsen som ett massmedel för materiellt och moraliskt framåtskridande, som en fruktbar mark för propaganda och som en outhärlig kraft för den sociala förändring som är vårt mål. Det finns ingen längre som inte förstår vad arbetarrörelsen betyder, för oss anarkister mer än någon annan, eftersom vi anser att den nya samhällsorganisationen inte får eller kan påföras genom en ny regering utan måste komma ur allas fria samarbete. Dessutom är arbetarrörelsen idag en viktig och universell institution. Att motsätta sig den skulle vara att hjälpa förtryckarna; att ignorera den vore att föra oss utom räckhåll för folks vardagsliv och döma oss till en ständig maktlöshet.

Men medan alla, eller nästan alla, är överens om användbarheten och behovet för anarkister att delta aktivt i arbetarrörelsen och vara dess supportrar och pådrivare, så är vi ofta oense bland oss själva om metoderna, formerna och gränserna för en sådan inblandning.

Många kamrater skulle vilja att arbetarrörelsen och anarkiströrelsen vore en och samma sak och när de har möjlighet - som till exempel i Spanien och Argentina och till en viss grad i Italien, Frankrike, Tyskland etc - försöka att påföra arbetarrörelsen ett rent anarkistiskt program. Dessa kamrater är kända som "anarkosyndikalister", eller om de har bebländat sig med andra som inte är anarkister kallar sig "revolutionära syndikalister". Vad "syndikalism" betyder behövs förklaras lite närmare. Om det handlar om en fråga om hur vi vill ha framtiden, om syndikalism står för den form av samhällsorganisering som ska ersätta kapitalismens och staten, så är det antingen samma som anarkism och därför bara ett ord som skapar förvirring, eller så är det något annat än anarkism och kan därigenom inte accepteras av anarkister. Faktum är att bland de idéer och förslag om framtiden som vissa syndikalister har lagt fram, är några som är genuint anarkistiska. Men där är andra som, under andra namn och andra former, reproducerar de auktoritära strukturer som är roten till det onda som vi protesterar emot, och som därför inte har något att göra med anarki.

Men det är inte syndikalismen som ett samhällssystem som jag tänker behandla, eftersom det inte är detta som bestämmer hur anarkister ska handla i förhållande till arbetarrörelsen.

Det jag behandlar här är arbetarrörelsen under en kapitalistisk och statlig regim och begreppet syndikalism inkluderar alla arbetarorganisationer, alla de olika fackföreningar som startats för att göra motstånd mot chefernas förtryck och för att minska eller helt utrota exploateringen av mänskligt arbete från de som äger råvarorna och produktionsmedlen. Jag påstår att dessa organisationer kan inte vara anarkister och att det inte är någon poäng att påstå att de är det, eftersom om de var det skulle de misslyckas med deras syfte och det skulle inte fylla det syfte i slutändan som de anarkister som är aktiva i dem förespråkar.

En fackförening startas för att försvara arbetarnas dagliga intressen och för att förbättra deras villkor så mycket som möjligt innan de kan komma i den position att göra revolution och förvandla dagens lönearbetare till fria arbetare, fritt samarbetande till allas fördel. Om en fackförening ska kunna fylla sitt mål och samtidigt fungera som ett medel för utbildning och en bas för propaganda för en radikal samhällsförändring, behöver den samla alla arbetare - eller åtminstone de arbetare som vill förbättra sina villkor - och kunna föra någon form av motstånd mot bossarna. Kan den verkligen vänta på att alla arbetare ska bli anarkister innan den inbjuder dem att organisera sig och släpper in dem i organisationen, och därigenom vänder hela det vanliga förloppet med propaganda och psykisk utveckling och bygga upp motståndsorganisationen när det inte längre finns något

behov, eftersom massorna då redan vore kapabla att göra revolution? I ett sådant fall skulle fackföreningen vara ett duplikat av anarkistorganisationerna och skulle vara maktlös att antingen nå förbättringar eller göra revolution. Eller skulle den begränsa sig till att stödja ett anarkistiskt program på papperet och med ett formellt ogenomtänkt stöd, och föra ihop folk som likt en fårscock följer organisatörerna, bara för att skingras och gå över till fienden vid första bästa tillfälle när de ombeds visa att de är seriösa anarkister?

Syndikalism (med vilket jag menar de praktiska varianterna och inte den teoretiska sorten, där alla skraddarsyr sin egen variant) är av naturen reformistisk. Allt som kan förväntas av den är att de reformer den kämpar för och uppnår är av samma slag och uppnådda på ett sådant sätt att det tjänar revolutionär utbildning och propaganda och lämnar vägen öppen för att ställa större krav. Varje sammansmältning eller ihopblandning mellan den anarkistiska och revolutionära rörelsen och den syndikalistiska rörelsen slutar antingen i att fackföreningen blir verkningslös i förhållande till sina specifika mål eller genom att den anarkistiska tanken tonas ner, förfalskas och utplånas.

Ett fack kan växa fram med ett socialistiskt, revolutionärt eller anarkistiskt program och det är verkligen ur sådana program som arbetarrörelsens egna olika program härstammar. Men det är medan de är svaga och impotenta som de är trogna till programmet - medan de fortfarande bara är propagandagrupper bildade av några få brinnande och hängivna personer, snarare än organisationer redo för effektiva handlande. Senare när de lyckas attrahera massorna och få styrkan att kräva och genomdriva förbättringar, blir det ursprungliga programmet bara en tom formel, som ingen bryr sig om. Taktikerna anpassar sig efter rörelsens behov och entusiasterna som var med från starten antingen anpassar sig eller lämnar sin plats för de mer "praktiska" personerna som ägnar sig åt dagens problem, utan en tanke åt morgondagen.

Det finns så klart kamrater som även om de befinner sig i främsta leden inom fackföreningsrörelsen, fortfarande är ärliga och entusiastiska anarkister, precis som det finns arbetarorganisationer som är inspirerade av anarkistiska idéer. Men det vore allt för enkelt att hitta tusen av fall, i vardagspraktiken, där dessa personer och organisationer går emot sina anarkistiska idéer. Ett hårt faktum och nödvändighet? Jag håller med. En renodlad anarkism kan inte vara en praktisk lösning medan folk tvingas konfronteras med sina chefer och makten. Folkmassan kan inte lämnas åt sina egna förehavanden när de vägrar att göra så och efterfrågar eller kräver ledare. Men varför blanda samman anarkismen med vad anarkismen inte är och pålägga oss själva som anarkister ansvaret för de olika förhandlingar och avtal som måste göras eftersom massorna inte är anarkister, även där de tillhör en organisation som har ett anarkistiskt program inskrivet i sina stadgar? Enligt min åsikt borde anarkisterna inte vilja att fackföreningarna ska vara anarkistiska. Anarkisterna måste arbeta tillsammans för att nå anarkistiska mål, som individer, grupper och federationer av grupper. På samma sätt som där finns, eller borde finnas, studie- och diskussionsgrupper, grupper för propaganda och agitation, kooperativ, grupper arbetande i fabriken och arbetsplatserna, åkrarna, barrackerna, skolorna och så vidare, så borde de formella grupperingar inom de olika organisationerna som utkämpar klasskampen.

Naturligvis vore idealet om alla var anarkister och att alla organisationer arbetade anarkistiskt. Men om så vore fallet skulle det inte finnas något behov att organisera en kamp mot bossarna, eftersom det inte längre skulle finnas några. Under rådande omständigheter, med den graden av utveckling hos folkmassan som de arbetar inom, borde anarkisterna inte kräva att dessa organisationer ska vara anarkistiska utan istället försöka få dem att närma sig anarkistiska taktiker så nära som möjligt. Om överlevandet för organisationen och de organiserades behov och önskningar gör det nödvändigt att göra kompromisser och gå in i skitiga förhandlingar med makten och företagsledningen, så får det vara så. Men låt andra ta det ansvaret, inte anarkisterna vars uppgift är att peka på det bristfälligheten och skörheten i alla förbättringar som görs inom ett kapitalistiskt samhälle och att driva kampen fram mot ännu mer radikala lösningar.

Anarkisterna inom fackföreningarna borde sträva efter att facken är öppna för alla arbetare oavsett åsikt eller parti utifrån det enda villkoret att det finns en solidaritet i kampen mot bossarna. De borde motsätta sig företagsandan och varje försök att monopolisera arbetet eller organisationer. De borde hindra auktoritära mål från facket, de ska förespråka och praktisera direkt aktion, decentralisering, autonomi och fria initiativ. De borde

sträva efter att hjälpa medlemmar att delta direkt i organisationslivet och att göra det utan ledare och permanenta funktionärer.

De måste kort sagt fortsätta vara anarkister, fortsätta att stå i nära förbindelse med anarkister och komma ihåg att arbetarrörelsen inte är ett mål utan bara ett medel, även om det är ett viktigt, för att bereda väg för att uppnå anarkismen.

Errico Malatesta, april-maj 1925.

Det Anarkistiska Biblioteket



Errico Malatesta
Syndikalism och anarkism
April-maj 1925

Motkraft.net
Översättning: SAM

sv.anarchistlibraries.net